

OBLAK

(Gudrun Pasewang)

Knjiga Oblak, ki jo je napisala nemška pisateljica Gudrun Pausewang, je izšla leta 1987. Govori o jedrski nesreči, ki se zgodi v takrat še razdeljeni zahodni Nemčiji. Glavni navdih za pisateljico je jedrska nesreča v Černobilu, ki se je zgodila eno leto pred izidom knjige. V knjigi je podrobno predstavljeno življenje 14 letne deklince Hane-Berte med katastrofo.

Janna-Berta je bila med tem, ko se je katastrofa zgodila v šoli. Med uro francoščine se je oglasil alarm in vsi so mislili, da gre spet za kakšno gasilsko vajo. O nasprotnem jih je prek zvočnika obvestila tajnica, ki jim je razložila, da so slišali zvok za jedrski alarm in da naj pohitijo domov. V šoli je zavladala panika in vsi so želeli čim prej zapustiti šolsko poslopje. Ker so pouk zaključili prej, Janna-Berta ni mogla domov z avtobusom, ker jih ni bilo. Zato se je proti domu odpeljala z Larsom in starejšimi fanti, ki so imeli svoj avto. Med potjo jo je skrbelo za Mlajšega brata Ulija, ki je pouk zaključil prej in se domov podal peš. Fantje niso bili panični, saj so menili da se ne bo zgodilo nič hujšega. To so mislili zato, ker bi v primeru, da bi radioaktivno oblak prišel do njih moral pihati jugo-zahodni veter, ki pa v teh krajih ni pihal skoraj nikoli. Ustavili so se ob cesti in preverili kam piha veter. Z grozo so ugotovili, da piha jugozahodnik. V tišini so se odpeljali naprej. Med vožnjo so opazovali ljudi ob cesti. Večina ljudi je panično nosila prtljago v avtomobile in se pripravljala na odhod, nekateri pa so se na pot že odpravili. Vladal je kaos in zato se Larsu ni bilo potrebno držati cestno-prometnih predpisov, saj je vedel da jih nebo nihče preganjal. Ko so prišli do Larsovega doma mu je njegova mama prepovedala, da bi Hano-Berto odpeljal domov, saj je mislila da je prenevarno. Janna-Berta se je zato odpravila domov peš. Ker jo je še vedno skrbelo za brata, se je odločila da bo domov tekla. Prišla je domov in olajšano ugotovila, da je Uli že doma. Ko je bila doma, je zazvonil telefon. Klicala je Almut in jima naročila naj se skrijeta v klet, dokler ne bo potekala evakuacija in ju ne bodo evakuirali. Janna-Berta, sprva ni vedela kaj storiti. Ko pa se je pred hišo peljal policijski avto in prek zvočnikov ljudem sporočal naj se zatečejo v klet in zaprejo vse odprtine v hišah, se je odločila da se bosta zatekla v klet. Povedali so tudi, da bodo vse prebivalce pravočasno evakuirali. Janna-Berta se je želela ravnati po navodilih, zato je zavrnila prijazno ponudbo sosedov, naj se jima z Ulijem pridružita. Janna-Berta in Uli, sta v klet znosila obleke, hrano, odeje in vedro za stranišče. Ko sta se že pripravljala, da si bosta v klet pripravila obrok je zazvonil telefon. Klicala ju je mama, ki jima je naročila naj čim prej zapustita mesto. Mama in oče, ter brata so bili v Schweinfurtu, na poslovni poti. Tam so stanovali pri nekih sorodnikih. Ker so nekateri od sosedov, ki bi jima lahko ponudili prevoz že odšli, je Janna poklicala nekatere izmed ostalih sosedov. Bilo ni več nobenega s katerim bi lahko šla, zato se Janna sklenila, da se bosta z kolesi odpeljala do železniške postaje. V nahrbtnike sta spravila tisto, kar sta namerava vzeti v klet in se odpravila na pot. Malu po tem, ko sta krenila na pot, se je Uli obrnil, saj se je spomnil, da sta v hiši pozabila dedkovega papagaja Kokoja. Janna-Berta ga je ustavila in nadrla, ter mu razložila da sedaj papagaj ni pomemben. Uli je planil v jok, saj ni razumel kaj se dogaja. Kljub temu je sedel nazaj na kolo in sledil Hani-Berti. Ceste iz mesta si bile popolnoma zabasane, zato sta morala voziti po nasprotnem voznem pasu in se izogibati vsem avtomobilom, ki so se preHITEVALI. Takoj ko sta prišla iz mesta, je bil promet nekoliko bolj tekoč. Tako so ju prehiteli mnogi znanci. Niso ju mogli vzeti s sabo, saj so imeli avtomobile nabito polne. Uli je postal od poganjanja kolesa žejen, zato mu je Janna-Berta med Hutzdorfom in Queckom dovolila piti iz luže. Pridno sta poganjala kolesi in vasice so šle mimo ena za drugo. Na cesti je pred mostom čez reko Fuldo vladal pravi kaos, saj so ljudje vozili po vseh voznih pasih. Prišlo je nekaj policistov, ki so hoteli vzpostaviti red. Noben se ni hotel ravnati po navodilih policistov in ljudje so začeli

voziti mimo policistov. Otroka sta bila v zastoju dosti hitrejša od avtomobilov, ki so se zapletli v gnečo. Uli je vprašal Hano, kje je oblak. Ni mogle razumeti, da je radioaktivno sevanje nevidno. Kmalu zatem sta od ljudi, ki so stali v koloni izvedela, da se je radioaktivni oblak pomešal z nevihtnim oblakom. Da se jima nebi bilo treba riniti skozi gnečo, sta se odločila, da se bosta odpeljala po poljski cesti. Čez nekaj časa je poljska cesta izginila in Janna-Berta ni vedela kam naprej. Za železniškim nasipom sta zaslišala hrup motorjev, zato sta se povzpela nanj, saj sta želela videti kaj je na drugi strani. Na vrhu sta videla da je na drugi strani lepa pot. Uli se je želel spustiti po nasipu navzdol kar na kolesu in se ni zmenil za svarila Hane-Berte, ki mu je skušala dopovedati da se po gramozu ne da peljati z kolesom. Padel je in Janna-Berta je slišala hrumenje motorja, kmalu zatem pa top udarec. Stekal je do Ulija, ki je negibno ležal na treh in opazila, da je njegova glava nekam čudne oblike. Ko je prišla bližje, je opazila da se okoli njegove glave širi luža krvi. Vsa otrpla od groze je stala ob Ulijevem truplu, ko je prvi avto zavrl. Bradati možki, ki je vozil je stopil iz avtomobila in skupaj z ženo spraval Hano-Berto v avtomobil. Nato je dvignil Ulijevo truplo in ga odnesel na polje in ga tam položil na tla. Takoj ko je to storil je pohitel do avtomobila in speljal, saj je postaja kolona za njimi čedalje bolj živčna. Tako se je Janna-Berta vsa v šoku peljala do mesta Bad Hersefeld, kjer je bila železniška postaja. Parkirali so v mestu in se do železniške postaje odpravili peš. Prišli so do postaje in pred glavnim vhodom je bila neprehodna gneča, zato so se odpravili iskati stranski vhod. Kmalu so videli ljudi, ki so plezali čez zidek, ki je vodil direktno na železniško postajo. Bradati mož je Hano-Berto in svoje 3 hčerke dvignil na zidek in jim pomagal splezati čez. Ko so bile deklice na drugi strani, je Janna-Berta opazila, da je na drugo stran zidka prišel policist in staršema in še drugim preprečil prehod. Janna-Berta je deklicam ukazala, naj se je držijo za roko, da se ne izgubijo. Vse to je bilo zaman, saj je bila množica pregosta in kmalu je izgubila 2 deklici. Ob njej je ostala samo ena. V tem trenutku so ljudje na zunanji strani zida razorožili policista in začeli plezati čez. Ko sta čez prišla zakonca Heubler, sta opazila da sta njuni 2 hčerki izginili. Vprašalo sta jo, kje sta in Janna-Berta je pokazala na množico. V grozi sta ugotovila, da so hčerki pohodili, zato je gospa Heubler začela tresti in se dreti na Hano-Berto, ki pa se je na to nagonsko odzvala z smehom. Vstala je in stekla stran. Prerinila se je mimo množice izven postaje in začela teči proti jugu. Niso je motili niti ljudje, ki so tekli v nasprotno stran, niti prve kapljice dežja. Želela je priti do polja oljne repice, kjer je ležal Uli. To, da je lilo kot iz škafa je sploh ni motilo, saj je bila v blodnjah. Zraven nje se je ustavil avtobus, in ljudje ki so bili v njem so pritekli ven in jo zvelkli na avtobus. Na avtobusu je omagala in zaspala. Ko se je zbudila, je opazila da na sebi nima več svojih oblek, ampak neka tuja oblačila. Gospa iz avtobusa ji je povedala, da jo preoblekli, njena z radioaktivnim sevanjem prepojena oblačila pa odvrkli. Ko se je še malo bolj osvestila, je ugotovila da se je avtobus peljal proti meji z Vzhodno Nemčijo. Ta je že pred dobro uro zaprla meje, saj so se bali da bi okuženi ljudje prišli čez mejo in tako okužili še druge. Ljudi, ki so želeli vseeno prečkati mejo so ustavili z strojnicami. Janna-Berta se je spomnila na sorodnico Helgo, ki je bila v Hamburgu, zato se ni pridružila ostalim, ki so želeli mejo prečkati drugje. Začela je tavati po vasi. Postala je žejna, zato je pri neki starki prosilo za vodo, vendar ji je ta ni hotela dati. Hodila je pod nekim drevoredom, ko se je dokončno sesedla skupaj. Zbudila se je v šoli, ki so jo sedaj spremenili v bolnišnico za okužene. Tam je bila grozna gneča. Hani-Berti je postalo slabo ob pogledu na hrano, zato je pila samo čaj in včasih jedla kakšno juho. Od zdravnikov je slišala, kako so se pogovarjali o slabi preskrbi in to jo je spomnilo na njeno mamo, kako se je po nesreči v Černobilu kregala z oblastmi in zahtevala videti načrte za ravnanje v primeru jedrske katastrofe. Poleg nje je ležala Turkinja Ajša, ki so jo premestili iz zbirnega centra v Schenklingfeldu, saj je bilo tam preveč ljudi. Ajša je veliko jokala, sploh pa ponoči. Bolnišnico je poleg drugih obiskal tudi minister za notranje zadeve. Starši otrok, ki so ležali so temu negodovali, saj so za nesrečo krivili politiki. Ministru so povedali, da je soba kjer leži Janna-Berta soba za lažje primere, in

da ima približno polovica ljudi možnosti za preživetje. Janna-Berta je začela spet jesti. Ko je že vse kazalo, da ji gre na boljše, so nji in Ajši začeli izpadati lasje, in z časom sta postali plešasti. V centru se je Janna-Berta spoznala z pepčkom, ki je v centru delal po vojaški dolžnosti. Janna-Berta ga je vedno spraševala ali kaj ve o njeni družini, on pa je vedno rekel da se bo pozanimal pozneje. V njeni sobi so otroci umirali, in kmalu sta od začetnih stanovalcev sobe ostali samo še ona in Ajša. Tudi Ajša je neke noči dobila vročino in umrla. Nekega dne se je na vratih sobe prikazala Helga in bila presrečna, da je Janna-Berta še vedno živa. Janna-Berta je od nje izvedela, da ji je Pepček lagal in da je njena družina mrtva. Janna je Helgi povedala tudi , kaj se je zgodil z Ulijem. Helga ji je povedala, da bo, ko si bo opomogla prišla živet k njej. Trajalo je še kar nekaj tednov, preden so Janno-Berto odpustili iz bolnišnice. Helga jo je prišla iskat in odpeljala jo je v Hamburg. Tam jo je vpisala v šolo, kjer je tudi sama učila. Kmalu je spoznala, da imajo tamkajšnji otroci nekoliko oddaljen odnos do preživetih, ki se jih je prijelo ime Haibuši. V novi šoli je tudi srečala tudi bivšega sošolca, ki je bil najboljši v razredu. Elmar se je zelo spremenil, saj je v sebi nosil gnev, do vseh odgovornih za katastrofo, zato je bil kar naprej depresiven in tudi v šoli mu je šlo slabo. Nekoč, ko sta stala na križišču, je Elmarja to, da so ljudje strmeli vanj tako razjezilo, da se je začel dreti na ljudi. Katastrofa ga je toliko vrgla iz tira, da je padel razred. Od takrat se Janni ni več oglasil. Tako se je nekega dne odločila, da ga bo odšla obiskat. Ko je prispela do kraja, kjer je živel je izvedela da je Elmar storil samomor. To jo je zelo potrlo. V boljšo voljo jo je spravil šele obisk Almut. Z Janno-Berto sta se dolgo pogovarjali in Almut ji je povedala, da je izgubila otroka. Almut ji je rekla, da lahko kadar koli pride živet k njej in njeni družini. To je Janna-Berta kmalu tudi storila. Kletno stanovanje je bilo majhno, vendar je vseeno raje žive tam, kot pa pri Helgi, kjer je bilo vzdušje hladno in neprijetno. Ker je želela Almut posvojiti še otroka svoje prijateljice, ki je pravkar umrla, so se bili prisiljeni preseliti drugam. Kupili so staro kočo in jo počasi začeli urejati. Tam se je Janna-Berta imela zelo lepo. Almut in njen mož in ostali preživeli, so začeli zbirati prispevke za center za preživele. Pred otvoritvijo so vsi pomagali. Na otvoritvi je Janna-Berta srečala veliko znancev iz domačega kraja in izvedela, da bodo cono 3 kmalu odprli. Na dan odprtje cone, se je Janna-Berta podala na pot. Med avto-štopom ji je ustavil študent in jo odpeljal do polja z oljno repico, kjer je še vedno ležal Uli. Janna-Berta je z lopato izkopala luknjo in ga dostojno pokopala. Nato se je odpravila domov. Ko je prišla do hiše je ugotovila, da sta se iz Mallorce pravkar vrnila stara starša, ki sta že začela urejati in čistiti hišo. Stara starša nista vedela, kaj se je v resnici zgodilo, saj so jima vsi lagali, da se vsi družinski člani zdravijo v bolnišnici, kjer niso dovoljeni nobeni stiki. To so jima vsi prikrivali, saj so vedeli da bi jima resnica strla srce. Janni-Berti je bilo zato zelo težko, ko je dedek govoril o pretiranosti nesreče, saj ni vedel za njene resnične posledice.

Knjiga oblak se mi sprva ni zdela tako zelo zanimiva, a se nekje na polovici prevesi v zelo zanimivo knjigo. Tematika jedrske katastrofe mi je sicer všeč, ampak v knjigi je o njej v resnici povedanega le malo. Nikjer v knjigi ni navedeno, zakaj do katastrofe sploh pride in kdo nosi odgovornost. Všeč mi ni bilo niti, da so ljudi ki so si želeli zapustiti okužena območja streljali, vendar če pomislim to ni bilo tako nečloveško kot se sprva zdi, saj bi prav vsi od tistih ljudi umrli počasne in boleče smrti. Janna-Berta je kot 14 letno dekle v knjigi postavljena pred zelo težko in kruto življenjsko izkušnjo. Najprej mora ob odsotnosti staršev prevzeti odgovornost za mlajšega brata. To ji spodleti, saj Ulija povozi avto in ga tako ubije. Med bivanjem v centru za obolele, se mora spopadati z zahrbtno radiacijsko boleznijo. Ta človeka napade od znotraj in zanjo ni zdravila. Zaradi posledic te bolezni ji izpadejo lasje, kar ji kot najstnici predstavlja še večji problem. Najhujši trenutki zanjo pa so verjetno, ko od Helge izve, da je Pepček lagal in da je njena cela družina mrtva. Janna-Berta je zaradi nesreče prikrajšana za brezskrbno otroštvo, saj je prisiljena hitro odrasti. V knjigi je povedano tudi, da odgovornosti za nesrečo noče prevzeti nihče, kar je nesramno in nepošteno do žrtev. Menim

tudi, da so želeli nesrečo od začetka prikriti in zato je posledično prišlo do tako velikega števila žrtev. Dejansko se nevarnosti ni zavedal nihče, saj so vsi mislili da se to lahko zgodi le v manj razvitih državah. Če povzamem vsa dejstva je bila knjiga dobra in z veseljem bi jo še enkrat prebral.